

กระทู้ถามที่ ๒๓๘/ร.

สภาผู้แทนราษฎร

๒๘ มกราคม ๒๕๕๓

เรื่อง แนวทางการแก้ไขปัญหาในการดำเนินงานของศูนย์ขยายพันธุ์พืชไร่ที่ส่งผลให้เกิดปัญหา
การขาดแคลนเมล็ดพันธุ์พืชไร่หลายชนิด

กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

ข้าพเจ้าขอตั้งกระทู้ถาม ตามรัฐธรรมนูญว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ดังต่อไปนี้

สืบเนื่องจากกรณีที่มีการปรับโครงสร้างกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในอดีต ทำให้ศูนย์
ขยายพันธุ์พืชไร่ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการผลิตเมล็ดพันธุ์พืช เมล็ดพันธุ์พืชขยายและเมล็ดพันธุ์ปลูก
สำหรับการส่งเสริมและการจำหน่ายเมล็ดพันธุ์พืชไร่ เช่น ถั่วเหลือง ถั่วเขียว ข้าว และพืชอื่น ๆ
แก่เกษตรกรได้โอนไปอยู่ในสังกัดกรมการข้าว ทำให้ปัจจุบันศูนย์ขยายพันธุ์พืชไร่ไม่ได้ดำเนินการ
ในการผลิตและส่งเสริมการผลิตเมล็ดพันธุ์พืชไร่อื่น ๆ โดยจะดำเนินการเฉพาะการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว
ส่งผลให้เกิดปัญหาการขาดแคลนเมล็ดพันธุ์พืชไร่หลายชนิด จึงขอเรียนถามว่า กระทรวงเกษตร
และสหกรณ์มีแนวทางแก้ไขปัญหาคืออะไรในการดำเนินงานของศูนย์ขยายพันธุ์พืชไร่ และปัญหา
การขาดแคลนเมล็ดพันธุ์พืชไร่อย่างไร

ขอให้ตอบในที่ประชุมสภา

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

พงศ์ศรี ธาราภูมิ

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์

จังหวัดลพบุรี

คำตอบกระทู้ถามที่ ๒๓๘/ร.

ของ นางสาวพองศรี ชาราภูมิ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดลพบุรี
เรื่อง แนวทางการแก้ไขปัญหาในการดำเนินงานของศูนย์ขยายพันธุ์พืชไร่ที่ส่งผลให้เกิดปัญหา
การขาดแคลนเมล็ดพันธุ์พืชไร่หลายชนิด

ท่านประธานที่เคารพ และท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ ข้าพเจ้า นายธีระ วงศ์สมุทร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ขอตอบกระทู้ถาม เรื่อง แนวทางการแก้ไขปัญหาในการดำเนินงานของศูนย์ขยายพันธุ์พืชไร่ที่ส่งผลให้เกิดปัญหาการขาดแคลนเมล็ดพันธุ์พืชไร่หลายชนิด ของท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ ดังนี้

คำถาม

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีแนวทางแก้ไขปัญหาค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของศูนย์ขยายพันธุ์พืชไร่ และปัญหาการขาดแคลนเมล็ดพันธุ์พืชไร่อย่างไร

คำตอบ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีหน้าที่ในการวิจัยศึกษาค้นคว้าพัฒนาพันธุ์พืชคุณภาพดีเพื่อใช้ในการส่งเสริมการผลิตของเกษตรกร โดยกรมวิชาการเกษตรดำเนินการวิจัย พัฒนาเพื่อให้ได้พันธุ์พืชคุณภาพดี พร้อมทั้งการผลิตเมล็ดพันธุ์หลัก และกรมส่งเสริมการเกษตรรับเมล็ดพันธุ์หลักมาดำเนินการผลิตเมล็ดพันธุ์ชั้นพันธุ์ขยายและชั้นพันธุ์จำหน่าย เพื่อให้ได้เมล็ดพันธุ์ในปริมาณมากเพื่อกระจายสู่เกษตรกร

สำหรับการดำเนินการผลิตเมล็ดพันธุ์ของภาครัฐในระดับอุตสาหกรรม ในพืชเศรษฐกิจสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมล็ดพันธุ์ข้าวและพืชไร่ อาทิเช่น ข้าวโพด ถั่วเหลือง ถั่วเขียว และถั่วลิสงนั้น กรมส่งเสริมการเกษตรจะเป็นหน่วยงานหลัก โดยดำเนินการในศูนย์ขยายพันธุ์พืช ๒๓ แห่งที่กระจายอยู่ทั่วประเทศ มีกำลังการผลิตเฉลี่ยอยู่ที่ ๔,๐๐๐ ตันเมล็ดพันธุ์ต่อศูนย์ โดยผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ส่งเสริมถึงกว่าร้อยละ ๕๐

ต่อมาในปี ๒๕๔๘ มีการปรับโครงสร้างองค์กรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ศูนย์ขยายเมล็ดพันธุ์พืชทั้ง ๒๓ ศูนย์ ของกรมส่งเสริมการเกษตร ถูกถ่ายโอนเปลี่ยนเป็นศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักเมล็ดพันธุ์ข้าว กรมการข้าว โดยมีการกึ่งหลักในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวแต่เพียงอย่างเดียว ส่งผลให้ปัจจุบันภาครัฐไม่มีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ผลิตเมล็ดพันธุ์และกระจายเมล็ดพันธุ์พืชไร่คุณภาพดีเข้าสู่ระบบการผลิตของเกษตรกรได้เพียงพอเช่นในอดีต ทำให้ระบบการผลิตพืชไร่หลายชนิดประสบปัญหาการขาดแคลนเมล็ดพันธุ์คุณภาพดีไม่เพียงพอต่อความต้องการของเกษตรกร

เพื่อเป็นการบรรเทาปัญหาดังกล่าว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์โดยกรมวิชาการเกษตร ได้กำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาเร่งด่วนเฉพาะหน้า มีดังนี้

๑. สร้างเครือข่ายเกษตรกรผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ขยาย เนื่องจากพื้นที่ของศูนย์วิจัยพืชไร่ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรของกรมวิชาการเกษตร ที่ตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาค ต้องใช้ในการปฏิบัติการทดลองและวิจัยด้านต่าง ๆ และพื้นที่บางส่วนใช้สำหรับทำแปลงผลิตเมล็ดพันธุ์คัด และเมล็ดพันธุ์หลัก ทำให้ศูนย์แต่ละแห่งมีพื้นที่เหลือไม่มากนัก ดังนั้นการผลิตเมล็ดพันธุ์ชั้นพันธุ์ขยายจึงต้องออกไปดำเนินการผลิตในพื้นที่ของเกษตรกร โดยใช้วิธีการสร้างเครือข่ายเกษตรกรผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ มีการวางแผนจัดประชุมอบรมชี้แจงทำความเข้าใจในขั้นตอนและกระบวนการดำเนินงานจัดทำแปลงทุกขั้นตอน

๒. จัดตั้งศูนย์เมล็ดพันธุ์ต้นแบบ (Seed Center) ที่ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรพิษณุโลก จ.พิษณุโลก โดยจัดตั้งเป็นศูนย์ผลิตเมล็ดพันธุ์แบบครบวงจร ประกอบด้วยโครงสร้างที่มีการวางแผนการผลิตเมล็ดพันธุ์ด้วยระบบเครือข่ายเกษตรกร มีโรงงานปรับปรุงสภาพเมล็ดพันธุ์ โรงเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์ที่มีระบบควบคุมอุณหภูมิ และห้องปฏิบัติการตรวจสอบคุณภาพเมล็ดพันธุ์ที่ได้มาตรฐาน เพื่อเป็นโครงการนำร่องต้นแบบการผลิตและการกระจายเมล็ดพันธุ์ถั่วเหลืองที่ได้มาตรฐาน และคาดว่าจะสามารถผลิตเมล็ดพันธุ์ถั่วเหลืองชั้นพันธุ์ขยาย และให้การสนับสนุนทางวิชาการแก่ภาคเอกชน หรือกลุ่มเกษตรกรที่สนใจเป็นผู้ผลิตพันธุ์จำหน่าย ให้ครบขั้นตอนกระบวนการผลิตเมล็ดพันธุ์ และเพิ่มปริมาณเมล็ดพันธุ์ให้มากยิ่งขึ้น เพื่อนำไปปลูกในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างและภาคอื่น ๆ ไม่ต่ำกว่าปีละ ๗๐,๐๐๐ ไร่

๓. จัดการองค์ความรู้ด้านการผลิตเมล็ดพันธุ์พืชไร่ในพืชที่มีความสำคัญ และมีปัญหาด้านการผลิต เพื่อรวบรวมเทคนิคต่าง ๆ ในการผลิตจากผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ จัดทำเป็นเอกสารคู่มือการปฏิบัติงาน และถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่ผู้ปฏิบัติ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตเมล็ดพันธุ์ให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน และตรงตามเป้าหมายมากยิ่งขึ้น

สำหรับการแก้ไขปัญหาระยะยาวนั้น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้มอบหมายให้กรมส่งเสริมการเกษตรมีอาคารสถานที่พร้อมอุปกรณ์ ได้แก่ ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปาง ของกรมการข้าว เนื่องจากมีความพร้อมทั้งเรื่องเครื่องจักร อุปกรณ์ ตลอดจนอยู่ในภูมิภาคที่เป็นแหล่งปลูกพืชไร่สำคัญ อาทิเช่น ถั่วเหลือง ถั่วเขียว ตลอดจนถั่วลิสง เพื่อใช้ในการดำเนินการผลิตเมล็ดพันธุ์ ต่อไป